

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

15 päivänä toukokuuta 2003 *

Asiassa C-266/01,

jonka Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaat) on saattanut yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tulkitsemisesta yhteisöjen tuomioistuimessa 3 päivänä kesäkuuta 1971 tehdyn pöytäkirjan nojalla saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Préservatrice foncière TIARD SA

vastaan

Staat der Nederlanden

ennakkoratkaisun edellä mainitun 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32) 1 artiklan tulkinnasta, sellaisena kuin yleissopimus on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

pöytäkirjaan 9 päivänä lokakuuta 1978 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 304, s. 1; yleissopimus muutoksineen s. 77), Helleenien tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 25 päivänä lokakuuta 1982 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 388, s. 1) ja Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 285, s. 1),

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Wathelet sekä tuomarit D. A. O. Edward, A. La Pergola, P. Jann (esittelevä tuomari) ja A. Rosas,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään H. G. Sevenster,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään A.-M. Rouchaud ja H. van Vliet,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Préservatrice foncière TIARD SA:n, edustajanaan advocaat R. S. Meijer, Alankomaiden hallituksen, asiamiehenään N. A. J. Bel, ja komis-

sion, asiamiehinään A.-M. Rouchaud ja H. van Vliet, 17.10.2002 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.12.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Hoge Raad der Nederlanden on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 18.5.2001 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 5.7.2001, tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tulkittamisesta yhteisöjen tuomioistuimessa 3 päivänä kesäkuuta 1971 tehdyn pöytäkirjan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä kyseisen yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32) 1 artiklan tulkinnasta, sellaisena kuin yleissopimus on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 9 päivänä lokakuuta 1978 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 304, s. 1; yleissopimus muutoksineen s. 77), Helleenien tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 25 päivänä lokakuuta 1982 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 388, s. 1) sekä Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 285, s. 1; jäljempänä Brysselin yleissopimus).

2 Nämä kysymykset on esitetty Alankomaiden valtion ja Ranskan oikeuden mukaan perustetun vakuutusyhtiö Préserveatrice foncière TIARD SA:n (jäljempänä PFA) välisessä riita-asiassa, joka koskee sellaisen takaussopimuksen täy-

täntöönpanoa, jossa PFA on sitoutunut maksamaan tullit, joista vastaavat alankomaalaiset kuljetusliikkeiden yhdistykset, jotka Alankomaiden valtio on valtuuttanut antamaan TIR-carnet'ita.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Brysselin yleissopimus

- 3 Brysselin yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleessa määrätään seuraavaa:

”Tätä yleissopimusta sovelletaan yksityisoikeudellisissa asioissa, riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään. Erityisesti yleissopimusta ei sovelleta vero- tai tulliasioihin eikä hallinto-oikeudellisiin asioihin.”

TIR-yleissopimus

- 4 TIR-carnet'isiin merkittyjen tavaroiden kansainvälistä kuljetusta koskeva tulliy-leissopimus (jäljempänä TIR-yleissopimus) allekirjoitettiin Genevessä 14.11.1975. Alankomaiden kuningaskunta on tämän yleissopimuksen sopimuspuoli. Yleissopimus on myös hyväksytty Euroopan yhteisön puolesta 25.7.1978 annetulla neuvoston asetuksella N:o 2112/78 (EYVL L 252, s. 1).

5 TIR-yleissopimuksessa määrätään muun muassa, että tässä yleissopimuksessa vahvistetun TIR-menettelyn nojalla kuljetettujen tavaroiden osalta ei tule vaatia vienti- tai tuontitullien ja -verojen maksua eikä talletusta välitullitoimipaikoissa.

6 Näiden helpotusten soveltamiseksi TIR-yleissopimuksessa vaaditaan, että tavaroiden mukana on koko niiden kuljetuksen ajan yhdenmukainen asiakirja, TIR-carnet, jonka avulla valvotaan kuljetuksen sääntöjenmukaisuutta. TIR-yleissopimuksessa vaaditaan lisäksi, että kuljetukset tapahtuvat niiden yhdistysten takaamina, jotka sopimuspuolet ovat hyväksyneet TIR-yleissopimuksen 6 artiklan määräysten mukaisesti.

7 TIR-yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa, joka sisältyy tämän yleissopimuksen II lukuun nimeltään ”TIR-carnet’iden antaminen — Takaajayhdistysten vastuu”, määrätään sen pääasian oikeudenkäyntiä koskevien tosiseikkojen tapahtumahetkellä sovellettavan version mukaan seuraavaa:

”Niillä ehdoilla ja sellaista vakuutta vastaan, jotka kukin sopimuspuoli määrää, se voi oikeuttaa yhdistykset joko itse tai muiden vastaavanlaisten yhdistysten välityksellä antamaan TIR-carnet’ita sekä toimimaan vakuuden myöntäjänä.”

8 Jos TIR-kuljetuksessa tapahtuu säännönvastaisuus, erityisesti jos TIR-carnet’ta ei ole lähtöleimattu, tuonti- tai vientitullit ja -maksut erääntyvät suoritettaviksi. TIR-carnet’n haltija — lähtökohtaisesti kuljetusliike — on suoraan vastuussa tämän tullivelan maksamisesta. Jos tämä maksuvelvollinen ei suorita maksettaviksi erääntyneitä rahamääriä, kansallisen takaajayhdistyksen on TIR-yleissopimuksen 8 artiklan 1 kappaleen mukaan suoritettava maksu yhteisvastuullisena velallisena.

Pääasian oikeudenkäynti

- 9 Alankomaiden valtiovarainministeri valtuutti 5.3.1991 tekemällään päätöksellä TIR-yleissopimuksen 6 artiklan mukaisesti kolme alankomaalaista kuljetusliikkeiden yhdistystä antamaan TIR-carnet'ita (jäljempänä valtuutetut alankomaalaiset yhdistykset). Tämän päätöksen 1 §:n mukaan nämä yhdistykset sitoutuvat ehdoitta maksamaan ne annettujen TIR-carnet'idien haltijoiden suorittavina olevat tullit ja verot, joista näiden yhdistysten on vastattava yhteisvastuullisesti. Päätöksen 5 §:ssä säädetään, että valtuutettujen alankomaalaisten yhdistysten on annettava vakuus velvoitteidensa täyttämiseksi. Tässä samassa pykälässä todetaan, että vakuuden antajan on sitouduttava maksamaan kaikki ne rahamäärät, joita Alankomaiden valtiovarainministeri vaatii valtuutetuilta alankomaalaisilta yhdistyksiltä. Päätöksen 19 §:ssä täsmennetään, että päätös tulee voimaan vasta, kun Alankomaiden valtiovarainministeri on hyväksynyt päätöksen 5 §:ssä tarkoitetun vakuuden.
- 10 Tämän vakuuden antoi PFA. Se sitoutui eri asiakirjoissa Alankomaiden valtiota kohtaan takaajaksi ja yhteisvastuulliseksi velalliseksi niistä tuonti- tai vientitulleistä ja -veroista, jotka kansallisten kuljetusliikkeiden yhdistysten antamien TIR-carnet'idien haltijoiden on tullin- ja verolainsäädännön mukaan maksettava.
- 11 Alankomaiden valtio nosti 20.11.1996 PFA:ta vastaan kanteen Rechtbank te Rotterdamissa (Alankomaat), jotta tämä velvoittaisi PFA:n maksamaan Alankomaiden valtiolle 41 917 063 Alankomaiden guldenia (NLG) laillisine korkoineen. Tämän kanteen perustana olivat ne takaussitoumukset, jotka PFA oli antanut Alankomaiden valtion hyväksi, ja sen tavoitteena oli valtuutettujen alankomaalaisten yhdistysten vastattavina olleiden tuonti- tai vientitullien ja -verojen suorittaminen.

- 12 PFA riitautti Rechtbank te Rotterdamin toimivaltaisuuden sillä perusteella, että oikeusriita kuului Brysselin yleissopimuksen soveltamisalaan ja että toimivaltaisen tuomioistuin oli määritettävä tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti.
- 13 Rechtbank te Rotterdam ja muutoksenhaussa Gerechtshof te 's-Gravenhage (Alankomaat) hylkäsivät tämän toimivallan puuttumista koskevan väitteen. Tämä viimeksi mainittu tuomioistuin katsoi, että valtuuttaessaan kuljetusliikkeiden yhdistykset antamaan TIR-carnet'ita sillä ehdolla, että näiden yhdistysten antama vakuus hyväksytään, Alankomaiden valtio oli käyttänyt julkisoikeudellista valtaansa ja että se oli käyttänyt tätä valtaansa myös tehdessään takaussopimuksen PFA:n kanssa. Se katsoi myös, että PFA:n maksettavina olleet velat olivat tullivelkoja.
- 14 Hoge Raad der Nederlanden epäili PFA:n tekemän valituksen yhteydessä tämän arvioinnin perusteltavuutta ja päätti siksi lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko Brysselin yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettuna yksityisoikeudellisena asiana pidettävä valtion esittämää, yksityisoikeudelliseen takaussopimukseen perustuvaa vaatimusta, kun takaussopimus on tehty sellaisen ehdon täyttämiseksi, jonka valtio on asettanut vuoden 1975 TIR-yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen perusteella eli käyttäessään julkisoikeudellista valtaa?

2) Voidaanko valtion vireille saattamaa oikeusriitaa, joka koskee yksityisoikeudellista takaussopimusta, pitää Brysselin yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettuna tulliasiana sillä perusteella, että vastaaja voi puolustukseensa vedota seikkoihin, joiden perusteella tuomioistuimen on tutkittava tämän sopimuksen kohteena olevien tullivelkojen syntymistä ja sisältöä ja annettava niistä ratkaisu?”

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

- 15 Tällä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy, onko Brysselin yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaletta tulkittava siten, että tämän määräyksen ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuun yksityisoikeudellisen asian käsitteeseen kuuluu vaatimus, jonka sopimusvaltio esittää yksityisoikeudelliselle henkilölle sellaisen yksityisoikeudellisen takaussopimuksen täytäntöönpanemiseksi, joka on tehty, jotta toinen henkilö voisi antaa tämän valtion vaatiman ja määrittelemän vakuuden.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

- 16 PFA, Alankomaiden hallitus ja komissio ovat yhtä mieltä siitä, että Brysselin yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettu yksityisoikeudellisen asian käsite on määriteltävä itsenäisesti. Ne ovat samaa mieltä myös siitä, että julkishallinnon ja yksityisten väliset oikeusriidat voivat kuulua Brysselin yleissopimuksen soveltamisalaan, mikäli kyseinen hallinto ei ole käyttänyt julkisoikeudellista valtaansa.
- 17 Ne ovat kuitenkin eri mieltä siitä, miten näitä periaatteita on sovellettava pääasian oikeudenkäyntiin.
- 18 Alankomaiden hallitus on samalla kannalla kuin *Gerechtshof te 's-Gravenhage*. Sen mukaan takauksen antamisen ja niitä veroja ja tulleja koskevan järjestelmän, joiden maksaminen tällä takauksella pyritään varmistamaan, välillä on yhteys, mikä ilmenee siitä, että takaus oli sellainen edellytys, jonka oli täyttyttävä, jotta

valtion ja valtuutettujen alankomaalaisten yhdistysten väliset julkisoikeudelliset suhteet olisivat mahdollisia. Takauksen sisältö perustuu Alankomaiden hallituksen mukaan suoraan julkisoikeudelliseen sääntelyyn, mikä ilmenee sen mukaan siitä, että takauksen ehdoissa toistetaan lähes sanatarkasti kansallisten kuljetusliikkeiden yhdistysten hyväksymisestä 5.3.1991 tehdyn päätöksen määräykset. Alankomaiden hallitus väittää, että takauksen antaessaan PFA sitoutui osallistumaan TIR-yleissopimuksessa perustettuun tullien ja verojen perintää koskevaan julkisoikeudelliseen järjestelmään. Näiden seikkojen perusteella Alankomaiden hallitus väittää, että se, että takaus annettiin yksityisoikeudellisen takaussopimuksen muodossa, on merkityksetöntä.

- 19 PFA ja komissio väittävät sitä vastoin, ettei Alankomaiden valtio käyttänyt suhteessaan PFA:han julkisoikeudellista valtaansa. Niiden mukaan Alankomaiden valtio ei määrännyt mitään velvoitteita PFA:lle, joka teki takaussopimuksen täysin vapaaehtoisesti ja joka voi vapaasti päättää sen irtisanomisajan umpeuduttua. Ne väittävät, että Alankomaiden valtion saamisoikeus PFA:ta kohtaan perustuu yksinomaan takaussopimukseen, joka niiden mukaan kuuluu yksityisoikeuden alaan.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

- 20 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on todettava, että koska Brysselin yleissopimuksen 1 artiklassa määrätään tämän yleissopimuksen soveltamisalasta, sen varmistamiseksi, että yleissopimuksesta sopimusvaltioille ja asianomaisille henkilöille syntyvät oikeudet ja velvoitteet ovat mahdollisimman tasapuolisia ja yhdenmukaisia, on tärkeää, ettei tämän artiklan sanamuotoa tulkita siten, että siinä ainoastaan viitattaisiin jonkin asianomaisen sopimusvaltion sisäiseen oikeuteen. Yksityisoikeudellisen asian käsitettä on siis pidettävä itsenäisenä käsitteenä, jonka tulkinnassa on käytettävä perustana tämän yleissopimuksen tavoitteita ja järjestelmää sekä niitä yleisiä periaatteita, jotka ilmenevät kansallisten oikeusjärjestysten muodostamasta kokonaisuudesta (asia 29/76, LTU, tuomio 14.10.1976, Kok. 1976, s. 1541, Kok. Ep. III, s. 203, 3 kohta; asia 133/78, Gourdain, tuomio 22.2.1979, Kok. 1979, s. 733, 3 kohta; asia 814/79,

Rüffer, tuomio 16.12.1980, Kok. 1980, s. 3807, 7 kohta; asia C-172/91, Sonntag, tuomio 21.4.1993, Kok. 1993, s. I-1963, 18 kohta ja asia C-271/00, Baten, tuomio 14.11.2002, kok. 2002, s. I-10489, 28 kohta).

- 21 Yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt, että kun käsitettä tulkitaan näin, tietynlaisia tuomioistuinten ratkaisuja on pidettävä Brysselin yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävinä joko asianosaisten välisten oikeussuhteiden laatua tai oikeudenkäynnin kohdetta luonnehtivien tekijöiden vuoksi (em. asia LTU, tuomion 4 kohta ja em. asia Baten, tuomion 29 kohta).
- 22 Yhteisöjen tuomioistuin on näin ollen todennut, että vaikka viranomaisen ja yksityisoikeudellisen henkilön välisissä oikeudenkäynneissä annetut tietyt ratkaisut saattavatkin kuulua Brysselin yleissopimuksen soveltamisalaan, näin ei ole viranomaisen käyttäessä julkisoikeudellista valtaa (em. asia LTU, tuomion 4 kohta; em. asia Rüffer, tuomion 8 kohta ja em. asia Baten, tuomion 30 kohta).
- 23 Jotta näitä periaatteita voitaisiin soveltaa pääasian kaltaisessa asiassa, on siis tunnistettava asianosaisten välinen oikeussuhde ja tutkittava nostetun kanteen perusteet ja sitä koskevat yksityiskohtaiset säännöt (ks. vastaavasti em. asia Baten, tuomion 31 kohta).
- 24 Aluksi on todettava, että kuten Alankomaiden hallitus korostaa, PFA on sitoutunut paitsi takaaajana myös yhteisvastuullisena velallisenä vastaamaan maksettavista tulleista ja veroista kuin omasta velastaan.

- 25 Kysymys siitä, muuttaako velan yhteisvastuullisuus takaussitoumuksen luonnetta vaiko ainoastaan joitakin sen vaikutuksia, on ratkaistava kansallisen oikeuden mukaisesti.
- 26 Joka tapauksessa on todettava, että käsiteltävänä olevassa asiassa kansallinen tuomioistuin, jonka tehtävänä on arvioida PFA:n ja Alankomaiden valtion välisen suhteen luonnetta, on yhteisöjen tuomioistuimelle esittämässään ennakkoratkaisukysymyksissä viitannut ainoastaan takaussopimukseen. Näihin kysymyksiin on siten vastattava sen oletuksen perusteella, että PFA on haastettu oikeuteen ainoastaan takaajan eikä yhteisvastuullisen velallisen ominaisuudessa.
- 27 Sopimusvaltioiden oikeusjärjestelmistä ilmenevien yleisten periaatteiden mukaan takaussopimus on kolmikantainen oikeustoimi, jossa takaaja sitoutuu velkojaa kohtaan täyttämään päävelallisen hyväksymät velvoitteet, mikäli tämä ei niitä itse täytä.
- 28 Tällaisella sopimuksella luodaan uusi velvoite, joka sitoo takaajaa ja jolla varmistetaan velallisen päävelvoitteen täyttäminen. Takaaja ei tule velallisen tilalle vaan ainoastaan varmistaa velallisen velan maksamisen takaussopimuksessa täsmennettyjen tai laissa säädettyjen ehtojen mukaisesti.
- 29 Näin luotu velvoite on luonteeltaan liitännäinen siinä mielessä, että velkoja voi vaatia takaajalta suoritusta ainoastaan, jos takauksen kohteena oleva velka on erääntynyt, ja että takaajan velvoite ei voi olla päävelallisen velvoitetta laajempi. Tämä liitännäisyys ei kuitenkaan merkitse sitä, että takaajan velvoitteeseen sovellettavien oikeussääntöjen olisi kaikilta osiltaan täysin vastattava pää-

velvoitteeseen sovellettavia oikeussääntöjä (ks. vastaavasti asia C-208/98, Berliner Kindl Brauerei, tuomio 23.3.2000, Kok. 2000, s. I-1741).

- 30 Ensimmäiseen kysymykseen vastaamiseksi on siis tutkittava, onko Alankomaiden valtion ja PFA:n väliselle takaussopimukseen perustuvalla oikeussuhteella leimallista, että velkojana oleva valtio käyttää siinä sellaista julkisoikeudellista valtaa, joka on yksityisten välisissä suhteissa sovellettaviin sääntöihin verrattuna poikkeuksellista (ks. tämän arviointiperusteen osalta em. asia Sonntag, tuomion 22 kohta).
- 31 Vaikka tämän arviointi kuuluukin kansalliselle tuomioistuimelle, yhteisöjen tuomioistuin katsoo kuitenkin hyödylliseksi tehdä sille esitettyjen huomautusten perusteella joitakin tarkennuksia niistä seikoista, jotka voidaan ottaa huomioon.
- 32 Ensinnäkin on todettava, ettei TIR-yleissopimuksessa ole Alankomaiden valtion ja PFA:n väliseen oikeussuhteeseen sovellettavia määräyksiä. Vaikka tämän yleissopimuksen II luvussa määritelläänkin sellaisen kansallisen takaa-jayhdistyksen velvoitteet, jolle sopimusvaltio on antanut yleissopimuksen 6 artiklan mukaisen valtuutuksen, tämän yleissopimuksen siinä versiossa, joka oli voimassa pääasian oikeudenkäyntiä koskevien tosiseikkojen tapahtumahetkellä, ei ole määräyksiä, joissa määriteltäisiin sellaista takausta koskevien mahdollisten sitoumusten laajuus, jonka valtio on asettanut kansallisten takaa-jayhdistysten valtuuttamista koskevan päätöksen edellytykseksi.
- 33 Toiseksi on todettava, että huomioon on otettava sopimuksen tekemiseen liitty-neet olosuhteet. Pääasian oikeudenkäyntiä koskevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että PFA antoi Alankomaiden valtiolle sitoumuksen vapaaehtoisesti. Komission esittämien tietojen mukaan, joita Alankomaiden hallitus ei ole kiis-tänyt, PFA vahvisti päävelallisten eli valtuutettujen alankomaalaisten yhdistysten

kanssa vapaasti takauksen antamista koskevan korvauksensa määrän. PFA ja komissio korostivat myös istunnossa, että PFA voi vapaasti päättää takaussopimuksen milloin tahansa sillä ehdolla, että se noudattaa 30 päivän irtisanomis-aikaa.

- 34 Kolmanneksi on todettava, että huomioon on otettava ne sopimusmääräykset, joissa määritellään takaussitoumuksen laajuus. Tämän osalta on katsottava, että yhtäältä kansallisten kuljetusliikkeiden yhdistysten hyväksymisestä 5.3.1991 tehdyn päätöksen määräysten ja toisaalta PFA:n hyväksymän takausvelvoitteen määrittelyä koskevien sopimusmääräysten välistä yhteneväisyyttä, jonka Alankomaiden hallitus toi pääasian oikeudenkäynnissä esille, ei voida pitää todisteena siitä, että Alankomaiden valtio olisi käyttänyt takauksen osalta julkisoikeudellista valtaa. Päävelvoitteen ja takaussitoumuksen yhteneväisyys nimittäin johtuu takaussopimuksen liitännäisyydestä. Pääasian oikeudenkäynnissä ei juuri ole merkitystä sillä, että PFA:n sitoumuksen laajuus määritetään viittaamalla valtuutettujen alankomaalaisten yhdistysten velvoitteisiin, koska on selvää, että tätä sitoumusta ei määrätty PFA:lle vaan että tämä hyväksyi sen vapaaehtoisesti.
- 35 Alankomaiden hallitus väittää, että PFA luopui oikeudestaan vedota tiettyihin Alankomaiden siviililain säännöksiin, kuten niihin, joissa säädetään kuittausväitteestä, takauksen toissijaisuutta koskevasta väitteestä sekä yhteisvastuun poissulkemista koskevasta väitteestä, ja tämän osalta on todettava, että tällaiset sopimusmääräykset ovat liikesuhteissa tavallisia. Ne voivat olla osoitus siitä, että Alankomaiden valtio käytti takauksen osalta julkisoikeudellista valtaa, ainoastaan, jos niillä ylitetään sopimukseen sovellettavassa laissa sopimuspuolille annetun vapauden rajat, minkä selvittäminen kuuluu kansalliselle tuomioistumelle.
- 36 Ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on kaiken edellä esitetyn perusteella annettava sellainen vastaus, että Brysselin yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaletta on tulkittava siten, että tämän määräyksen ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuun yksityisoikeudellisen asian käsitteeseen kuuluu vaatimus, jonka sopimus-

valtio esittää yksityisoikeudelliselle henkilölle sellaisen yksityisoikeudellisen takaussopimuksen täytäntöönpanemiseksi, joka on tehty, jotta toinen henkilö voisi antaa tämän valtion vaatiman ja määrittelemän vakuuden, mikäli velkojan ja takaajan välinen takaussopimukseen perustuva oikeussuhde ei merkitse sitä, että valtio käyttää siinä yksityisten välisissä suhteissa sovellettaviin sääntöihin verrattuna poikkeuksellista valtaa.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

37 Tällä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy, onko Brysselin yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaletta tulkittava siten, että tämän määräyksen toisessa virkkeessä tarkoitettuun tulliasian käsitteeseen kuuluu vaatimus, jonka sopimusvaltio esittää tullivelan maksamisen varmistamiseen tarkoitetun takaussopimuksen täytäntöönpanemiseksi, kun takaaja voi puolustukseensa vedota seikkoihin, joiden perusteella tuomioistuimen on tutkittava tullivelan syntymistä ja sisältöä.

38 Tämän osalta on palautettava mieleen, että Brysselin yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleen toinen virke lisättiin Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä Brysselin yleissopimukseen 9.10.1978 tehdyllä yleissopimuksella, jotta esimerkein voitaisiin tämentää ne asiat, jotka eivät kuulu Brysselin yleissopimuksen soveltamisalaan (ks. 9.10.1978 tehtyä yleissopimusta koskeva Schlosserin selvitys, EYVL 1979, C 59, s. 71, 23 kohta). Tällä virkkeellä pyritään ainoastaan korostamaan, että tulliasiat eivät kuulu yksityisoikeudellisen asian käsitteeseen. Tästä täsmennyksestä ei kuitenkaan seurannut, että tämän jälkimmäisen käsitteen laajuutta olisi rajoitettu tai muutettu.

- 39 Tästä seuraa, että tulliasian käsitteen rajaamisen mahdollistavan perusteen on vastattava sitä perustetta, jota sovelletaan yksityisoikeudellisen asian käsitteeseen.
- 40 On siis katsottava, kuten tämän tuomion 36 kohdassa todettiin, että yksityisoikeudellisen asian käsitteeseen kuuluu vaatimus, jonka sopimusvaltio esittää yksityisoikeudelliselle henkilölle sellaisen yksityisoikeudellisen takaussopimuksen täytäntöönpanemiseksi, joka on tehty sellaisen tullivelan maksamisen varmistamiseksi, josta toisen henkilön on vastattava tälle valtiolle, mikäli velkojan ja takaajan välinen takaussopimukseen perustuva oikeussuhde ei merkitse sitä, että siinä käytetään yksityisten välisissä suhteissa sovellettaviin sääntöihin verrattuna poikkeuksellista valtaa.
- 41 Tätä arviota ei voi muuttaa se mahdollisuus, että takaaja voi puolustukseensa vedota seikkoihin, joiden perusteella tuomioistuimen on tutkittava sellaisen tullivelan perimiskelpoisuutta, jonka maksaminen takaussopimuksella varmistetaan.
- 42 On nimittäin todettava, että sen selvittämiseksi, kuuluuko oikeusriita Brysselin yleissopimuksen soveltamisalaan, ainoastaan tämän oikeusriidan kohde on otettava huomioon. Olisi vastoin oikeusvarmuuden periaatetta, joka on yksi tämän yleissopimuksen tavoitteista, jos tämän yleissopimuksen sovellettavuus voisi vaihdella sellaisen esikysymyksen mukaan, jonka asianosaiset voivat esittää milloin tahansa (ks. vastaavasti asia C-190/89, Rich, tuomio 25.7.1991, Kok. 1991, s. I-3855, 26 ja 27 kohta ja asia C-129/92, Owens Bank, tuomio 20.1.1994, Kok. 1994, s. I-117, 34 kohta).

- 43 Kun oikeusriidan kohteena on sellaisen takausvelvoitteen täytäntöönpano, joka takaajalla on sellaisten ehtojen mukaisesti, joiden perusteella voidaan katsoa, että tämä velvoite kuuluu Brysselin yleissopimuksen soveltamisalaan, se seikka, että takaaja voi puolustukseensa vedota takauksen kohteena olevan velan perimiskelpoisuutta koskeviin seikkoihin, jotka perustuvat Brysselin yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle jääviin asioihin, ei vaikuta siihen, että oikeusriita itse kuuluu kyseisen yleissopimuksen soveltamisalaan.
- 44 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että Brysselin yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaletta on tulkittava siten, että tämän määräyksen toisessa virkkeessä tarkoitettuun tulliasian käsitteeseen ei kuulu vaatimus, jonka sopimusvaltio esittää tullivelan maksamisen varmistamiseen tarkoitetun takaussopimuksen täytäntöönpanemiseksi, kun valtion ja takaajan välinen tähän sopimukseen perustuva oikeussuhde ei merkitse sitä, että valtio käyttää siinä yksityisten välisissä suhteissa sovellettaviin sääntöihin verrattuna poikkeuksellista valtaa, ja asia on näin, vaikka takaaja voisikin puolustukseensa vedota seikkoihin, joiden perusteella tuomioistuimen on tutkittava tullivelan syntymistä ja sisältöä.

Oikeudenkäyntikulut

- 45 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Alankomaiden hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Hoge Raad der Nederlandenin 18.5.2001 tekemällään päätöksellä sille esittämät kysymykset seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaletta, sellaisena kuin yleissopimus on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 9 päivänä lokakuuta 1978 tehdyllä yleissopimuksella, Helleenien tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 25 päivänä lokakuuta 1982 tehdyllä yleissopimuksella sekä Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyllä yleissopimuksella, on tullut kattava seuraavasti:

- Tämän määräyksen ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuun yksityisoikeudellisen asian käsitteeseen kuuluu vaatimus, jonka sopimusvaltio esittää yksityisoikeudelliselle henkilölle sellaisen yksityisoikeudellisen takaussopimuksen täytäntöönpanemiseksi, joka on tehty, jotta toinen henkilö voisi antaa tämän valtion vaatiman ja määrittelemän vakuuden, mikäli velkojan ja takaajan välinen takaussopimukseen perustuva oikeussuhde ei merkitse sitä, että valtio käyttää siinä yksityisten välisissä suhteissa sovellettaviin sääntöihin verrattuna poikkeuksellista valtaa.

- Tämän määräyksen toisessa virkkeessä tarkoitettuun tulliasian käsitteeseen ei kuulu vaatimus, jonka sopimusvaltio esittää tullivelan maksamisen varmistamiseen tarkoitetun takaussopimuksen täytäntöönpanemiseksi, kun valtion ja takaajan välinen tähän sopimukseen perustuva oikeussuhde ei merkitse sitä, että valtio käyttää siinä yksityisten välisissä suhteissa sovellettaviin sääntöihin verrattuna poikkeuksellista valtaa, ja asia on näin, vaikka takaaja voisikin puolustukseksi vedota seikkoihin, joiden perusteella tuomioistuimen on tutkittava tullivelan syntymistä ja sisältöä.

Wathelet

Edward

La Pergola

Jann

Rosas

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä toukokuuta 2003.

R. Grass

M. Wathelet

kirjaaja

viidennen jaoston puheenjohtaja